

950725-1

William James v předmluvě ke svému „Pragmatismu“ píše: „Hnutí pragmatické – jméno toto se mi nelíbí, je však pozdě je měniti – se náhle objevilo, jako kdyby spadlo s nebe.“ Vskutku název „pragmatismus“, ostatně podobně jako „realismus“, je zcela nevhodné a zejména dnes nás svými etymologickými souvislostmi naléhavě upozorňuje na nebezpečí, která jsou s jeho chápáním spojena. Jsou to nebezpečí zdaleka nikoliv jen teoretická a výkladová, nýbrž velice „praktická“, osobní i společenská, vědecká i politická atd. Už slovo realismus ukazuje na souvislost se slovem res, tj. věc. Podobně pragmatismus poukazuje zase na souvislost s řeckým slovem pragma, tj. rovněž věc. Navíc souvisí řecké PRAGMA se slovesem PRATEIN, tj. dělati, robiti, takže PRAGMA je to, co bylo vyrobeno, uděláno. V řečtině stojí proti PRATEIN jiné sloveso, totiž POIEIN, jež zdůrazňuje tvořivé děláání, tedy tvoření. Mezinárodní slovo praxe (latinsky praxis) je rovněž odvozeno od řeckých slov PRATEIN a PRAXIS.

(Písek, 950725-1.)